

Ugeskrift for Morske Landmænd,

udgivet af J. Schröder.

Nº 38.

Lørdagen den 22de September 1860.

4de Marg.

Indhold.

Om enkelte Agerbrugssredskaber og deres praktiske Anwendung. — Afholdt Dyrstue. — Om Detriglets Indflydelse paa Frugtkræ. — Hovedprincipperne for Vinsterbehandling af Axer. — Inden- og udenlandske Efterretninger. — Meteorologiske Jagtagelser.

Om enkelte Agerbrugssredskaber og deres praktiske Anwendung.

(Af J. S.)

Kornkastningen. Det var min Hensigt at omtale Arbeiderne i bestemt Folgerække, saaledes som de nødvendiggjores og slutte sig til hinanden i tidsmæssig Orden. Afgrøftningen skulde da komme efter Pløningingen; men ved igaar at faste min ved Indhørselfen udstridte Rug, fandt jeg dette Arbeide saa vanskeligt at faa udfort omhyggeligt, at jeg, da Kugkastningen staar for Doren for de Fleste, foretrak at omtale dette Arbeide med Tilsidesættelse af andre Arbeider og det saameget mere, som jeg ved, at dette Arbeide, især her sondenfjelds, udføres paa en langtfra tilfredsstillende Maade.

Rugen jaar var hos mig — og jeg har hørt samme Klage andetsteds fra — svært opblandet med den almindelige Far eller Færrug, som formodentlig hidrorer fra den regnfulde Sommer. Gamle Folk paaskaaer, at den er skadelig, og at man bliver syg af den. Hvorvidt dette er Tilselket, kender jeg ikke til, men i alle Fald findes den i den reneste og maaest til Udsæd bestemte Rug. Folkelig maa den frastilles, og dette står bedst og lettest ved Kastning.

Den almindelige Kastningsmaade er følgende: Efterat Kasten er sællet, sætter Kasteren sig ved den til Væggen opmaagede Kaste og med Kasteskoven kaster han nu Kornet mod den modsatte Væg og forsøtter hermed til han har transporteret den hele Kaste over, idet han i det højeste et Par Gange under Arbeidet affoper Kasten Ansamlinger af Halmstub og hele Ax.

Naar han er færdig med Kastningen, ligger Alt hulter til hulter og Opgaven at fylle Tungtorn, Letkorn og Ayner fra hverandre staar tilbage. Dette udføres langtfra tilfredsstillende; thi sidste bliver der Letkorn i Aynerne og en hel Masse Ayner i Letkornet. Dette sidste fastes vel om igien, men bliver dog ikke rent, og det af

folgende Aarsag. Har man f. Ex. en Kaste paa circa 20 Tdr., saa vil Kornet paa en almindelig Raave omtrent slige til 24" fra Gulvet. Den sidste Skovl vil — selv om den føres med samme Kraft som den første — alligevel falde mindst 4 a 5" nærmere Manden, der kaster. De første Korn kommer altsaa 5" længere end de sidste, men 5" er meget paa et bredt Raavegulv og vil saaledes indvirke betydelig paa Kornets mindre Renhed.

Hverken Bergenserens Droftig eller vore hjemmegjorte Kastemaskiner er i stand til at rense og adskille Kornet saa godt som en godt udfort Kastning, foruden at Droftig er gruelig sen, og Kastemaskiner trænger mere Folkehjælp naar det skal gaa fort.

Følgende Fremgangsmaade med Rug og andre Kornsorters Kastning har jeg fundet hensigtsvarende.

Det forudsættes, at Kasten er vel sællet og opmaaget saa tæt til den Væg, hvor Kasteren skal sidde, som muligt. Den almindelige Glugge i den modsatte Væg luffes i Tilselde af vind, og al sterk Træk bortfjernes v. s. v.

Kasteren vælger nu sin Plads saaledes at Albuen paa hans udstrakte høire Arm befinner sig netop over Midten af Lovegvilvens Bredside. Kasteskoven bor være 12" lang, 7½ a 8" bred med 1" høje Kanter. Dens Skæft er 5" langt og aldeles rundt. Hvis Ovalformen heller vælges, da bor Ovalens længste Diameter danne en Vinkel af omtrent 45° med Skovlens Bund, fordi Skovlen, idet den føres frem, dreies indtil Bunden faar en lodret Stilling. Denne Dreining vilde ellers blive tyungen, og Skovlen maa under ingen Omstændigheder vendes i Haanden.

Kasteren tager nu Rug paa sin Skovl og kaster den mod den modsatte Væg. Af urensset Rug kan man tage indtil 1 Pægel af Gangen, ligesaa af Byg og Hvede, men af Havre lidt mer. Den Længde, hvortil man kan faste de forskellige Kornsorter, er for Rug 9 a 10 Alen, Hvede og Byg 10 a 11 Alen, Havre 8 a 9 Al.

Det er Tingen med Kastningen at kunne faste alle Kast lige stærkt og lige høit. Dette kommer rigtignok ved Øvelse, men for en Begeynder er det godt at vælge et Punkt paa sin venstre Side, hvormod han bestandig sigter med sin Haand saaledes, at den forreste Led af den høire Haands Tommelfinger altid efterat Skov-

len har afgivet sit Korn bører dette Punkt. Naar man lader den venstre Arm hvile paa sit Knæ, kan man alt efter Raavens Længde og Kornsorten vælge et Punkt paa denne Arm fra Albuuen til Axelen. Hvor stort man skal kaste maa Diet og Følelsen afgjøre.

Naar man har kastet over saameget Korn, at Gulvet ved Bæggen er blevet vel bedækket hermed, tager man Limen og feier først sammen Rugsnerpene og de tomme Ax i en Oval. Denne Opfeining kan man trygt strække 4 Allen ud fra det Punkt, man har seet paa. Derpaa feier man atter frem 3 Allen, idet Feiekanten danner en Due, hvis Radius er Afstanden fra Buen til Kastestolen (her 7 Allen). Det sidste Aftaldføpes fra Midten af til begge Sider. Ved Eftersyn vil man finde, at dette indeholder ren Fare. Atter feier man frem $\frac{1}{4}$ Allen og bringer dette særligt tilsidst i tvende Hauge. Buens Radius holder altsaa her $7\frac{1}{4}$ Allen. For at faa Buen nojagtig kan man bruge et Par Tømmer og en Pinde, hvormed man opslaaer Buen. Det sidst omtalte frakastede Korn vil indeholde Fare med Iblanding af Rug (hos mig omtrent 25 Procent). Det tilbageliggende affnertes, som det faldes, det er, afføpes let med Limen, saa at al Halmstub, Knop og ikke ren Ax kommer bort, og det nu gjenliggende vil indeholde i 2de Allens Afstand fra Bæggen ren Rug samt i $\frac{1}{2}$ Allen Letrug med Indblanding af lidt Fare. For lettere at gjenfinde de Steder, hvor man skalde de forskellige Sorter ad, kan man nedfæste Mærker i Midten af Buen paa Gulvet.

Nu begynder man atter forfra og kaster frem omtrent en Skæppe mellem hver Gangs Feining og Trækning.

Naar Kasten har faaet en Høiude af 4 a 5 Tømmer, begynder man efter hver Feining at føre Rugen ind til Raavens Hjørner med Bagten af Nivehovedet. Da Kornet fra Skovlen legger sig i en Due, har man Rum til meget Korn i Hjørnene, og skulde dette ikke strække til, er det bedre at Kasten bliver høi ved Bæggen end foran.

Det Resultat jeg fik efter Kastningen af min Rug paa denne Maade var følgende. Af ren Fare 3 Dele, af Fare iblandet omtrent 25 Procent Rug 2 Dele, af Letrug 1 Del iblandet lidt Fare, og endelig af god og ren Rug blot 6 Dele. Letrugen blev særligt efter at Kastningen var færdig, som anmarket, med Radius 8 Allen.

Nu vil viistnok Mange, der ikke forhen har anvendt denne Fremgangsmaade, indvende, at den kostet altfor meget Arbeide, men disse maa da erindres om, at Korn er Mad, og denne vil gjerne Enhver have pent behandlet. Fremdeles ser vore Kjøbmænd nu meget hen til om Kornet er rent. Endelig lidet, som bekjendt, alle Kornsorter ved at henligge urensede.

Den bestrevne Rugkastning kan med Lethed oversores paa andre Kornsorter. Vi har her ikke Faren at træffes med og behøver ikke at stille Kornet i saa mange Sorter. Ved Byg, Havre og Hvede bliver der faaledes fun: 1) Avner og 2) Avner iblandet Havre. No. 1 ses sammen,

No. 2 tilsidst, for senere at omkastes og frastilles det gode Korn sammen med Letkornet.

Erter er meget vanselige at faste, fordi de istedetfor at ligge stille paa det Sted, hvor de falder, helst vil komme tilbage til Kasteren. For at forhindre dette, lægger man et Bustetaug, en Rab med sammenlagte Sejle eller andet deslige i en Due over Gulvet foran Kasten og kaster med megen Forsigtighed.

Kornkastningen er et Arbeide, som jeg vil anbefale vores unge Vandmænd med mindre Gaarde at udføre selv. „Nei Tak,” hører jeg svare, „det er altfor ståndent.“ Men imod den Sygdom har vi Gudskelov et billigt Medskamant i rent Vand og Seje. Det er også, hvilken Frisstelse Husmanden, der ofte er fattig og Familielæder, sættes i som Kornkaster ved ganske alene paa den ofte mørke Raave med sine mange Gjennemfæster at behandle og stelle med den gyldne Afgrode, hvoraf blot en Hundredebedel i lang Tid kunde stoppe hans tomme Mundes hjemme.

Nørdenfelds, hvor man endnu bruger Lys paa Raaven om Morgenens, og faaledes i Allmindelighed begynder Kastningen kl. 3 eller 4, medens endnu Alt er tynt og stille — der er Frisstelsen endnu storre.

Af indenlandske Rensemæssiner har vi Kastemæssinen, Harpen og for Fuldstændighedens Skyld Drøftetruget. De norske Kastemæssiner behøver ingen Beskrivelse da de ere bekjendte nok. De bedste, jeg har seet, var i Nordre Trondhjems Amt. En Fordel ved disse er det at Skuppen under Massinen, der skal bringe Kornet tilsidst, bestaar af et langt Sold af Jerntraad med en lidet Kasse under, der optager alt smaa Ugræsfrø og i Sæerdeleshed Frost af Algerseenep og Algerfaal. Brugte alene har jeg aldrig fundet dem rigtig svarende til Hensigten, da man ikke ordentlig faar Letkornet fra; men har man først oversladt fastet Kornet og befriet det for Letkorn, de fleste Avner samt Halmstub og derpaa lader det løbe igjennem Massinen, har jeg seet udmarket god Virkning. Kastningen udføres da hurtigere og Kornet slippes igjennem Massinen saa hurtig som 2de Mand kan maage op i den.

Paa denne Maade, — ved først at tage en Mand med mig til Kastningen (man kaster da med Ryggen mod hverandre, en med venstre og en med højre Haand), senere at tage nok en Mand med til at trække Massinen — har jeg paa en kort Winterdag gjort ren 40 indtil 48 Tdr. Havre.

At lade 2de paa en Gang kaste, er ikke anbefaleligt, hvor man ikke senere benytter Massinen. Avnerne vil gjerne folge med frem af den Grund, at de ikke faar Tid til at falde ned efter den ene Skovl forend Lufttrykket af den anden atter bringer dem et Stykke fremad.

Af Harper har vi 2de forskellige Sorter, 1) med Traadene i Soldet langsefter Heldning og 2) med Traadene løbende tværtover. Harpens Hensigt er at befrie Kornet for Stov og Ugræsfrø. Den første af de nævnte Sorter slipper vel flere Korn imellem Stængene, men

tager ulige bedre med sig end den sidste; thi paa den første glider Kornet roligt nedover Stængene, og snur i det Høreste et Par Gange paa sig, for des lettere at lade de smaa Ugræsfro glide igjennem, medens Kornet paa den sidste hopper fra den ene Stræng til den anden. Ugræsfroet, der er ligesaa elastisk som Kornet, hopper ogsaa og gør Folge med Kornet, med Undtagelse af de farre Fros, som under Dandsen fra Stræng til Stræng træffer lige i Mættets Aubninger. Meget af Stovet folger desværre ogsaa Kornet, idet det hvirles fra Strængene ved Kornets og Froets Luftspring.

En Harpe bor altsaa have langsester hængende Strænge med Mellemrum som det mindste Havreforn. Indenfor Strængene gaar Tværstrænge, 3 a 4 i Tallet. Langstrængene ere med en lidt Stift fastslinkede til hveranden Tværstræng. De maa under ingen Omstændighed bindes fast, thi det vilde standse Kornets fart. Regelen for en Harpe er nemlig: Jo hurtigere eller jo mere uhindret Kornet kan løbe, desto højstfontalere kan Harpen stilles og desto bedre arbeide gør den foligelig.

Over hele Landet finder man de smaa Drosfetrug, der især benyttes efterat Kornet er tørret, samt i Mollerne.

Den berghense Bonde, der ikke har Raad til at bygge tætte Boegge paa fire Kanter om sin Laave og saaledes maa drofte alt sit Korn, har en egen Form paa sit Drosfetrug. Forskjellen bestaaer i, at Truget paa den Side, som under Drosftningen vender imod hans Legeme, gaar brat op fra Bunden, medens det mod den modsatte Kant gaar ganske slet og fladt op til Kanten. Gjennemfjæringen af dette Trug vilde omrentlig vise sig som Buen paa et gjennemstaaret Egg Langsiden. Disse Truge er langt lettere at drofte med, da man har Lyngden af Kornet nærmere Legemet og tillige er istand til at frembringe et langt stærkere Luftryk.

Det er at haabe, at Folk med Tiden vil forene sig til Anskaffelsen af engelske Træske- og Rensemæssiner, saa vores gamle kostbare Arbeider med Rejsningen kunde affaffes. Slige Maskiner er vel for dyre for Enkeltmand, men kan meget let ansaffes og benyttes af Flere i Forening; thi den Eb er ikke langt borte, da ogsaa Landmanden maa sande Ordsproget „Enighed gør stærk.“

Afholdt Dyrskue.

Tredagen den 7de September 1860 afholdtes det af forrige Aars Amtsformandsstab besluttede andet Dyrskue for nordre Trondhjems Amt, ved Hjælp af det dertil bevilgede Beløb 75 Spd. af Amtskommunen samt et lignende Bidrag af de til Landbrugets Fremme bevilgede Midler af Statskassen, paa Exercerpladsen ved Ladestedet Stenfjær. Udførelsen var foranstaltet af Besty-

relsen for nordre Trondhjems Amts Landhusholdningsfælleskab, og Ordningen var overdraget Amtsdyrlæge J. Bang, som Dyrskuets nærmeste Bestyrer.

Til Bedommelse af de fremmodte Dyr var af Bestyrelsen valgt twende Kommitteer, den ene for Hesse, Faar og Svin, hvilken bestod af Dhrr. Kammerherre d'Unker, Militærdyrlæge Hveem og Amtsdyrlæge Oscar Saugeseth; den anden for Hornkvæget, hvilken bestod af Dhrr. Godseier Jenssen samt Amtsdyrlægerne Bang og Øffste.

De anmeldte og fremmodende Dyr var: 19 Hingster, 33 Hopper, 23 Tyre, 85 Kjor, 14 Kvær, 12 Bæddere, 23 Sauer, 2 Orner og 10 Purfer, til sammen 241 Dyr.

Efterat Bedommelseskommittéerne havde tilendebragt deres Hverv, blev de tilstaaede Præmier, hvilke bestod af forarbejdet Solvtof, fra en opreist med Gront og Flag beklædt Tribune ud delt ved Amtmanden, som Formand for den tilstedeværende Bestyrelse af nordre Trondhjems Amts Landhusholdningsfælleskab, efterat han med nogle Ord havde underrettet de Tilstedeværende om Anledningen til Modet, hvorhos Dyrenes Navne og Ejere samt den tillagte Præmie udraabtes, idet de belønnede Dyr, udpryntede med Silkebaand og trefarvede Kofarder, under Musik førtes op paa Tribune og der fremstilledes for Tilskuerne.

Af de præmieværdige befundne Dyr var Hingsten Svithjod af blandet svensk-arabisch Race, af Hornkvæget Tyren Uffo af blandet norff og fremmed Race, No. 1, Bellok, af øgte Ayrshirerace, No. 2, Gulddof, svensk, No. 8, Skandinavia, og No. 11, Karenros, af norff-irsk Race og Svin No. 1 af fineskf-norff Race. Alle øvrige belønnede Dyr var indsdøde norske af den i Distriket sædvanlige Landrace, Faarene fordelsmæste af Tuterosslaget.

Det bemærkes, at af de udsatte Præmier fandtes ikke Anledning til at uddele til de bestemte Dyreslags: 1ste Præmie for en Hingst, 1ste Præmie for en Tyr, 2 Præmier for Kvær, 1 Præmie for Sauer og 2 Præmier for Raaner. Disse Præmier blevne derfor efter Bestyrelsens Bestemmelse anvendte til at belonne andre præmiedygtige Dyr, navnlig Kjor, med Undtagelse af den bestemte ene 1ste Præmie for Tyre, hvilken efter Uddelingen havdes i Behold, og vil medtages ved det til næste Aar bestemte Dyrskue i Amtet.

Af Agerdyrkningstredstæber var nogle Nummere velvilligen udfillede af Dhrr. Apotheker Mannestad og Sogneprest Balchen i Stob.

Efter at have uddelt Præmierne erklærede Amtmanden Dyrskuet sluttet, idet han tillige paa Amtsformandsstabels og Landhusholdningsfælleskabets Begne takkede Alle, som havde bidraget til Dyrskuets heldige Udførelse, hvori blandt Bestyrereren, Bang, og Præsdommerne, saavelsom Enhver, der havde vist Interesse for Sagen haade ved at indfinde sig ved samme. De Tilstedevarerens bes-

Antal ansloges til imellem 2000 og 3000 Mennesker, der kendelsigen interesserede sig for Sagen. Det Hele gift derfor af i god Orden og til almindelig Tilfredshed, uagtet Det ikke var ganske heldigt, idet Wind og enkelte Regnskure af og til gjorde Dagen mindre behagelig. Musikken spillede til Slutning den kronede National sang, hvorefter af den talrige Førsamling udbragtes et livligt leve og rungende Hurraraab for gamle Norge.

Efter endt Dyrskue samledes Landhusholdningssejstabs Bestyrelse, Medlemmerne af Almets forhenværende Landbrugskommittee, Prisdommerne og Flere efter Indbydelse til en festlig Middag, som Rådestedet Stenfjærers næringsdrivende Borgere og andre Indvænere havde havt den Opmerksomhed for Sagen at foranstalte paa Wimpelmans Sal, hvor Rådestedets Ordforer, Hr. Sagforer Jensen forestod Bartsstabet, og hvor et Par Timer tilbragtes i munter og gemylig Selvfabelighed, idet forskellige tilsidels humoristiske Skaaler og Taler udbragtes, dels vedkommende Gjenstande, der stod i nærmere eller fjerne Forbindelse med Dagens Anledning, dels angaaende høstere og mindre materielle Interesser. Læffelmusik spillede under Maaltidet.

(M. Chr. Amtst.)

strende og bære rigelige Frugter. Det samme Resultat opnaaes, naar man ved Indtrædelsen af den sidste sterke Frost legger Is omkring Træet, bedækker den med gammel Gjodning, Halm o. s. v., og først borttager dette Lag, naar der ingen Fare mere truer. Espaltertræer kan man let retardere ved at sygge for Toppen af dem ved et af de Midler, vi tidligere have omtalt. Overtrærnes unge Spirer, som Rimfosten har beskadiget, komme sig igjen, naar man forend Solens Opgang overoser dem nogle Gange efter hverandre med meget holdt Vand af en Vandkande med en fin Bruse.

Meget ofte falder der i Frugtrærnes Blomstringstid Taage og Regnvejr, hvoreved Blomsternes Befrugtning forhindres; thi saalænge at Blomsterstovet er vaadt og tungt, kunne Luften og Insekterne ikke føre det over paa Blærene, for at befrugte disse. Men er det fuldkommen ud dannet og indræder der blot et meget kortvarigt tort Veir, kan det strax udføre sin Bestemmelse. Heraf forklares let, hvorfor den ene Side af enkelte Haver eller enkelte Dele af Landstrækninger i mange Aar har Frugt, andre derimod ikke. I Blomstringstiden var det Regnvejr, Binden bestrog blot een Side og torrede Blomsterne, den anden derimod ikke, hvorfor altsaa Sædsvovet ikke kunde befrugte. Man maa derfor ikke undlade, naar det er fugtigt og vaadt Veir, saafremt Taagen har fjernet sig og Regnen er ophört, at ryste de blomstrede Frugtrær dygtigt engang om Dagen. Ogsaa ved klart, fulle og varmt Veir, som er overordentligt gunstigt for Blomsternes Befrugtning, bor man benytte denne For sigtighed; den er i dette tilfælde det bedste Middel, til at befordre Trærnes rige Frugtbarhed.

Indtræder der i Blomstringstiden eller strax efter den vedvarende tort Veir, saa falder Frugtrærnes Blomster og Frugter af. Det simpleste Middel til at forhindre dette bestaar i, at man graver i $1\frac{1}{2}$ —2 Fods Afstand fra Stammen en ringformig, omrent $\frac{1}{2}$ Fod dyb Rende, og hyl der denne langsomt med 6—8 Kander Vand. Saaré Vandet er trukket ned, syldes Renden igjen til med den opgravede Jord. Ved et længere vedvarende tort Veir maa denne Vanding gjentages hver Uge eller vel endogsaa oftere. Som Middel til at forebygge at Blomsterne og Frugterne falde af, er anbefalet, at grave alle rede i Oktobermaaned omkring Frugtrærne en ringformig, 1 Fod dyb Rende, hvilken syldes med et dygtigt Lag frisk Mos, hvorpaa den dækkes med god kraftig Have- eller Mistbankjord. Tidligt om Høraaret stuffer man Jorden i en Ømkreds af 1 Fod bort fra Stammen, saa at der bliver en Jorddybning omkring denne, som om gives med en Kant af den Jord, der er skuffet los. I tort Veir helder man i denne Jorddybning nogle Kander Vand, eller Vand blandet med flydende Gjodning, og lægger derover et Lag Mos. Bruger man flydende Gjodning, maa man den næste Dag helde ligesaa meget rent Vand i Jorddybningen. Senere maa man, saafremt Veiret vedbliver at være tort, gjentage

Om Beirligets Indflydelse paa Frugtrær.

Ugunstigt Veir foranlediger meget ofte en formindsket Frugtbarhed hos Trærne. Frost, sterk Hede og vedholdende Fugtighed forringe Kræfterne og Livsvirkomheden i Trærnes Fibrer og Kar. Indtræde saadanne ugunstige Forhold paa den Lid, Trærne blomstre, og udvikle Frugt, saa indvirke de meget ødelæggende paa disses Uddannelse. Tidligt blomstrede Frugtrær i Haver eller andre, som ere plantede paa ugunstige Steder, især paa Hølder, hvor de ere utsatte for kolde, vindende Binde, lide ofte meget af Høraarskulde. Til Beplantning af sidstnævnte Steder bor man derfor saa meget som muligt velge stildigt blomstrede Frugtvarieteter; men forsaavidt muligt at beskytte dem, som have en tidligere Udvikling, imod Frosten, soge man at tilbageholde deres Bært om Høraaret saa længe, indtil man ikke mere kan befrygte nogen Nattefrost. For at bevirke dette, legger man i Februar, medens Jordene endnu er stort frossen, et tykt Lag Gjodning omkring Trærnes Rødder, og lader det ligge saa længe, som man befrygter Nattefosten. Naar de andre Trær, om hvilke der ikke er lagt Gjodning, allerede blomstre, ere hine langt tilbage i deres Udvikling, fordi Jordene ikke kan to op. Nu tager man Gjodningen bort, og udsætter den endnu frosne Jord for Veirets og Solens Indvirkning. Ved en hurtig Blomstring indhente de snart de tidlige blom-

denne Banding en Gang hver Uge; Møsset vil da bidrage til at vedligeholde en rigelig Fugtighed omkring Træets Rodder. Ved unge Trær er Roddernes Banding saavel som Stammens og Kronens Overgydelse med Vand et meget godt Middel, der bedst anvendes om Aftenen for at Fugtigheden ikke skal dunstefal hurtig bort.

Bed at vande Frugtræerne rigelig i Sommerens Løb og nogle Gange give dem flydende Gjødning, hindrer man ikke alene, at Blomsterne og Frugterne falde af, men bevirker endog, at de Sidste blive meget fuldkomne og store. Beværker man, at de unge Frugter udvikle sig langsomt, saa maa man ved en rigelig Banding med flydende Gjødning i en Afstand af 2—3 God omkring Stammen føge at befordre deres hurtigere Udvikling. Smukt farvede Frugter er holder man, efter Duhamels Anbefaling, naar man lidt efter lidt afsplukker Bladene, men uden Stilk, lige i Nærheden af Frugten, dog maa dette ske med den yderste Forsigtighed, for ikke at svække Træet for meget. Farvernes Livslighed lader sig forhøje ved at man befugter Soliden af Frugten med en Pensel dyppe i friskt Vand.

(Dansk Høvetid.)

Hovedprinciperne for Vinterbeskjæring af Trær.

1) Vinterbeskjæring er et Arbeide, der bidrager ikke alene til at befordre Trærnes Frugtighed og Frugtbarhed, men ogsaa Frugternes fuldkomne Udvikling.

2) Den staffer Trærne større Paavirkning af de to Elementer, de ikke kunne undvære, Lys og Luft.

3) Den befodrer Udviklingen af Frugtsporer.

4) Den forebygger en ulige Fordeling af Saften mellem Træets Dele.

5) Den fremkalder en frødigere Vært af Trærne.

Bed nogle forte bemærkninger skulle vi nu søge at gjøre disse Hovedpunkter klarere for Læserne.

Det er vel bekjendt for enhver erfaren Gartner, at naar man aldeles forsonmer at beskjære Frugtræer, da bringe de lidt og daarlig Frugt. Beskjæringen befodrer Trærnes hele Velbefindende, idet den foranlediger en ligelig Fordeling af Saften til alle Dele af dem og en Borttagen af alle syge Dele eller saadanne, som kunne smitte deres Omgivelser eller bringe Forstyrrelse i hele Systemet. Heraf folger da, at enhver Haveeier bor lade sine Frugtræer efterste hver Vinter, — ved øldre Trær behoves det kun hver anden — for at borttage beskadigede Gren, Vandstød og andre, som ere komme frem i det Indvendige af Kronen, gjøre denne tøt og derved forhindre den tilgang af Luft og Lys, Frugterne behøve til

at opnaa en fuldkommen Udvikling og Veden ti at blive moden.

En rationel Beskjæring forebygger, at Saften samler sig i en eller nogle Dele af Træet, hvorpaa vi jo finde mange Exempler hos Trær, der ere forsonede med Beskjæring. Hvor ofte se vi ikke et saadant Træ vore sterkere paa den ene Side end paa den anden, eller en eller flere Grenne paa det frembringe bedre Frugt end de andre. Ikke sjeldent finde vi store tykke Skud komme frem paa forskellige Steder af Træet, især paa den nederste Del af det. De kaldes "Rovere" og det med Ret, thi de rove Saften fra sig selv og fra de øverste Dele af Træet. Bed at tage disse bort og studse de tilbageblivende bevirke vi en vis Ligelighed over hele Træet, en Ligevegt over dets hele System. Det er vel bekjendt, at Røerne frugtræerne og tildels Stenfrugterne bære paa Sporer; at fremkalde saadanne er en Hovedhensigt ved Beskjæring. I mange Frugthaver ser man de nederste Dele af Grenene paa mange Able- og Pæretreer aldeles blottede for Sporer eller i det Hele taget Skud. Hvad Andet er vel Grunden dertil end at de ere vorede for sterk i de første 3—4 Åar. Rodderne ere blyne forsynede altfor rigeligt med Næring, og Trærne have derfor givet Skud af ualmindelig Kængde. Disse har man forsømt at beskjære tilstrækkeligt, hvoraf maatte følge, at den nederste Del af hvert Års Skud blev nogen, idet nogle faa kraftige Sideskud trak al Næring til sig. Fra disse Sporegrenene kan der under tiden fremkomme en Trægren istedetfor en ny Spore; at borttage saadanne abnormale Skud hører med til Vinterbeskjæringen.

En frødig Vært fremkalde vi ved at studse Ledegrenene ind paa faa Dine. Vi se derfor ogsaa i mange Handelshaver Krøngrenene paa Frugtræerne hvort Åar indstudsede paa 1—2 Dine, hvorfra der da om Foraaret bryder mægtige Skud frem, som gjøre Trærne lystelige at skue for de sig indfindende Kjøbere. Vi ville ikke paastaa, at en saadan Praxis kan ødelægge Trærne, naar de kun folges i 1—2 Åar, men fortsættes den i flere, da er det til Skade for dem i flere Henseender. Vi ville derfor fraraade Haveeierne, som jo have et andet Formaal med Trærne, end Handelsgartnerne, nemlig at faa dem frugtbare og livsvarige, ikke at studse Ledegrenene altfor sterk, men altid i Forhold til deres Styrke; paa øldre Trær, navnlig paa Pærer, gør man bedst i at lade dem aldeles ubeskarne.

(Dansk Høvetid.)

Inlandet.

Christiania. Ved lgl. Resolution af 25de f. M. er det bestemt, at et Belob af 400 Esp., der efter Foranstaltung af Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet er udbetaalt af Oplysningsvæsenets Fond og anvendt til Indkøb af 500 Exemplarer af Sogneprest Landstads Oversættelse af Luthers aandelige Sange med dertil hørende oprin-

desige Melodier, harmoniserede af Organist L. Lindeman, passerer til Udgift for Oplysningssæsenets Fond, samt at der af samme Fond udbetales Organist Lindeman 350 Spd. som Honorar for hans Arbeide med Bearbejdelsen af nævnte Melodier.

— DD. kl. H. Prinds Østkar med Gemalinde og Barn afgiste fra Christiania d. 15de d. M. omtrent Kl. 7 om Aftenen og ankom til Göteborg Dagen efter.

— H. Maj. Kongen har ved Tilbageturen til Stockholm fået et Tilbagefald af den Sygdom, hvorf H. Maj. led i Toraaret, efter Sigende Koldfeber.

— Bredvedbanken er etter d. 18de d. M. glede den (for 3de Gang); men man har ikke sat om et Par Dage.

— Hos Kandidat Bernhoft var for nogle Dage siden indkommet 600 Spd. til de syriske Christne.

Fra Nanau paa Helgeland meddeles: Natten imellem den 26de og 27de f. M. iagttoges her omtrent ved Midnatsstid et sørdeles stærkt, ishvorvel fortvært Jordskælv. I det Hus, hvori jeg låa, vaagnedes alle Beboerne formedelst den voldsomme Rystning, og i Nabogaarden sprang Døre op. Rygtet har fortalt, at der i nærheden af Gildeskaal, syd for Bodø, skal være udbrudt en Vulkan, og jeg har selv talt med en Mand, som har troet at se Rogen deraf. Medens Efterretningerne saavel sydra som fra Naboprovinsene inde i Sverige lyde høist nedstaaende angaaende Afgroden, formedelst den store Regnuntenge, saa høres kus hør en Rovtale over det i enhver Henseende sjeldne Sommervejr, vi have haft, og hvilket søger sin Ærige. Folgen deraf er da ogsaa blevet, at Narer lader til at blive et rent Kronaar, idet overalt Høst, og meget Høst, er vel indbragt, og Algrene tidligt modne, skarne og bragte i Hus til rette Tid. Jeg har talt med flere af de større Gaardbrugere, som alle rede have al sin Uvlung vel inde, Poteterne undtagne, hvilke dog tegne godt. Den heroppe for Kornet saa almindelig ødeleggende Mattefrost har i Nar saagodtsom ikke indfundet sig, og selv paa Fjeldgaarde, som ligge over 1000 fod over Havet, og hvor Kornet meget sjeldent modnes for Frostens Komme, er dette allerede nu skaaret. Det Saarsyn vil derfor indtræffe, at meget lidet Korn laa besøver at indkjøbes, medens i andre Naringer det hovedsagelige Forbrug deraf øste maa indkjøbes. Sid de lyse Udsigter heroppe maatte dannet, om end en lille Modvægt, mod det llaar, som det desværre tegner til der i Syd.

Mærkeligt er det, at i eet Land Værelsiget kan være saa forskelligt. Medens saaledes i afvigte Winter Snemængden og formedelst den Vandmængden i flere af Landets sydlige Dalforer var saa overordentlig stor, var den heroppe ualmindelig lidt.

Nordland er ogsaa i Nar i andre Dele begivenstillet, idet saagodtsom i enhver Fjord her i Helgeland store Stimer af ganske ualmindelig fed Sild søger under Landet, og dermed have bewirket et saa sjeldent rigt og godt Sommerfiske. Tilfredshed og Taknemmelighed mod Forsynt høres derfor ogsaa overalt.

Fra Trondhjem skrives at Udsigten til Høst-

sten i Trondhjems Stift er brillant; en rig Afgrøde af Høst er allerede forlængst i Landen og Algrene prænge herligt med Herrens Besigelse. Dersom Vejet bliver heldigt for Indbærgningen, vil man nordenskeds faa et rent Kronaar. Med Potetesosten staar det dog ikke godt til, da den næsten overalt viser sig i høj Grad brensegts af Sygdom.

— Fra flere Egne af Stiflet berettes derimod, at Maaleskovene for en stor Del torke bort, inden at man ved Alrsfagen til at denne Sygdom paa Træerne griber om sig. Paa nogle Steder har det været i flere År. I Opdal og i Meldalen torke Furnen og paa andre Steder Granen. I Meldalen synes Sygdommen at være kommen med en Luftstromning sondenfra og at have fulgt Elvens Løb nordover; thi paa Furnetræne viser den sig fornemmelig paa den mod Syd vendende Side og hvor Træerne havde en nogenlunde brat Nasryg som Ly mod det ovenfra Dalen kommande Luftstræk, varer de ubefærdigede. Sygdommen antages forsvigt at være kommen sidst paa Vinteren eller først paa Væren og synes ikke at have udbrudt sig synderligt i Løbet af Sommeren. I Alsfjorden torke Granen ovenfra nedad og i Thydalen udbreder Tørheden sig samtidig over det hele Tre. Paa Furnen derimod arter Sygdommen sig til dels anderledes, idet øste en Side af Treæt staar tor, medens den anden er frisk. Ogsaa Eneren skal i forskellige Egne være underkastet den samme Sygdom.

U d l a n d e t.

Sverige. I Anledning af, at Stockholm og Omegn ved Deres Majestaters Ankomst var glimrende illumineret og Modtagelsen forsvigt meget hjertelig, har H. Maj. Statuetat ladet Stockholms Magistrat og Stads Borgerstabs Eldste tilkendegive sin og Gemalindes Velbehag ved og Taknemmelighed for den Modtagelse, som var beredet Deres Majestater ved Tilbageturen til Hovedstaden d. 4de.

— I Vestmanland have flere Gjendomsbesiddere udstædt Indbydelse til Ultetegning for Indkøb af norske Kingster til Hestearvens Forbedring.

— De svenske Deputerede ved Kroningen i Trondhjem have efter deres Tilbageturen til Stockholm meddelt tilgådagen Indtrykket af deres Ophold i Norge. I de Taler, som Formændene i den Anledning have holdt for Stænderne, have de udtrykt sig sørdeles velvilligt mod Nordmændene for disse Modtagelse af Svenskerne m. m.

— Det antages, at tilgådagen vil blive oploft imellem den 15de og 20de October.

Frankrigs Keiser har i Anledning af de sidste Begivenheder i Italien kaldet sin Gesandt tilbage fra Turin; den øvrige Del af det franske Gesandtskab forbliver dog indtil Videre i Turin.

Keiseren og Keiserinden have gjort en Rundreise i Frankrigs sydlige Provinser, sejlede derfra over til Alsaachia paa Corsica og derfra til Algier.

Italien. Ifølge de seneste Efterretningerne er Ancona, der var beleiret fra Land- og Søsiden, blevet bombarberet af Sardinierne. En Milsevi i Syd for denne Stad, ved Macerata, har der været

et blodigt Sammenstød imellem 11000 Mand, under General Lamorelere og Sardinerne, under General Cialdini, hvorved den Første hundrede fra at sætte sig i Forbindelse med Ancona. Sardinerne fik derved 600 Fanger og 6 Kanoner i sin Vold.

— Perugia er indtaget af de sardiniske Tropper og 1500 Mand ere gjorte til Fanger.

— Garibaldi skal endnu være i Neapel, hvor han danner et Armeekorps, der skal bringes op til 18000 Mand. I Løbet af 4 Dage steg hans Arme til 80,000 Mand. Han skal ikke, som før berettet, endnu have udraabt Viktor Emanuel til Konge af Italien, dette skal, efter hans Sigende, først ske fra Divinalet (Pavens Regjeringspalads) i Rom.

— Kongen af Neapel skal endnu opholde sig i Gaeta, hvorhen 8000 Mand skulle have fulgt ham.

— Af hele den neapolitaniske Arme er, som ovenansat, kun 8000 Mand blevne Kongen af Neapel tro, medens næsten alle Fremmedkorpserne ere gaaede over til Garibaldi. Krigsklassen sendte Kongen iforveien til Gaeta og fordrede af Skatkammeret 22000 Dukater til Krigsklassen i Gaeta, 40,000 til Krigsklassen i Cagliari og 880,000 til sin egen Person. Da der ej fandtes flere Penge i Statsklassen, tog man Summen af Banken og udstedte rentebærende Obligationer deraf. Kommandanterne i Forterne fik forsegledte Instruktioner, hvorhos Kongen beslæde, at alle Maskinerie i Kanonstøberierne skulle ødelægges, hvilket dog ikke skete; Flaaden sogte han at spille i Østrigernes Hænder, hvilket heller ikke lykkedes, da Øfficerer og Menige nægtede at affsele.

— Forterne i Neapel have overgivet sig til Garibaldi, paa hvis Besaling sardiniske Tropper d. 10de om Aftenen ere blevne landsatte i Neapel.

— Pessaro, der toges af Sardinerne, blev forsvaret af 1200 tykke Lejetropper under Aarsorsel af en Prelat ved Navn Bella, der havde givet sine Troppe Ordre til at plyndre Staden, hvis den gjorde Mine til Opstand. Denne Bella er nu sendt som Fange til Turin.

— Paa en Rekognoscering sprængte den sardiniske General Cialdini et paveltigt Korps paa Venen til Ancona og vendte derefter tilbage til Simigaglia med 200 Fanger af den tydke Fremmedlegion.

— I Nordamerika skal Kornhosten i Aar være den største, som Landet hidtil har haft og anslæss til 160 Millioner Bushels Hvede, 180 Mill. Bush. Havre, 40 Mill. Bush. Rulg og som alt er bragt i Hus. Maiden affjærer først i September og Oktober og anslæss til 900 Mill. Bushels.

Bekjendtgørelse.

Det aarlige Hostmode for Balders Landboforening afholdes paa Gaarden Fosheim i vestre Slidre Mandagen den 15de Oktober forstommende Kl. 9 Formiddag. Saavel de allerede tegnede Medlemmer som Andre, der føle Interesse for Sagen, have fri Adgang.

I Bestyrelsen for Balders Landboforening,
Gaarden Fosheim den 14de Sept. 1860.
Stenersen. D. Bye. D. Rudi.

Dyrskue.

Da rimeligvis paa Grund af Marsværtten, og maaesse ogsaa foranlediget ved et udbredt Rygte om formentlig Køvägsyge paa Rommeriget, saa faa Kreaturer ere indmeldte, har Administrationen for Aarskhus Amts Landhusholdnings-selskab besluttet, at det paatænkte Dyrskue paa Blakjer ikke bliver at afholde i indeværende Aar.

Mildso den 13de September 1860.
N. Wellese.

Auktion over Kjør.

Onsdagen den 26de September forstommende Kl. 1 Eftermiddag bliver ifolge Rekvission fra Hr. Direktør Dahl en offentlig Auktion afholdt paa Aas høiere Landbrugsskole til Bortsalg af circa 30 Stykker Kjør og Kvier.

Konditionerne erfares ved Auktionen, hvortil Eysthavende indbydes.

Holly Sorenströverkontor d. 15de Sept. 1860.
Elleßen.

Tilsalg.

Gaarden sondre Algarheim i Ullensaker, Matr.-No. 113, af Styld 11 Daler 1 Ørt 10 Skill, beliggende knapt $\frac{1}{2}$ Mil fra Drøgstad Jernbanestation, er tilfælgs paa billige Bilkaar. Gaarden, som har særdeles velbrugt Jordvej og gode og vel vedligeholdte Huse for en konditioneret storre Familie, hvilke ere assurerede i den almindelige Brandkasse for 5520 Spd., foder Aar om andet 7 a 8 Heste, 30 Sistr. Fa med tilsvarende Småkreaturer; dens Fahauge afgiver Noget til Gjørdefang og Brændeværd; men en Part af den tæt ved beliggende Gaard Brenni, hvortil hører god Ekov, samt et med Sommer og ellers vortelige Træer forsynet Skovstyke under Gaarden Rustad kunne, om det ønskes, folge med i Handelen. Pebbabere behage at henvende sig til Gjorden, Enkemadame Bohn, som bor paa Gaarden.

En indbringende Sphod

med Elendoms Tomt, indeholdende 26 Rum, med tilhørende Brygge, selges ved Undertegnede paa særdeles billige Bilkaar, naar Handel kan ske suart.

H. Wahl & Co.,
Dronningens Gade No. 36.

En Ejendom i østre Aker,

beliggende ved Seden af den nye Skolebygning, er tilfælgs ved Undertegnede. Ejendommen, hvis Areal er 50 til 60 Maal veldyrket Jord, er forsynet med 2de Bygninger. Salgsbytkaarene blive meget moderate, hvis Handel suart kan ske.

H. Wahl & Co.

En særdeles god og veldyrket Gaard i Smaalenene, beliggende ved Hovedlandevejen $\frac{1}{2}$ Mil fra Moss, er tilfælgs. Gaarden, der er bebygget for en konditioneret Familie, foder 5 a 6 Heste, 20 a 25 Sistr. Storfæ, foruden smaaat, har over 400 Maal dyret Jord, udoverket Havnegang og let Adgang til at erholde Brænde, 4 Husmandspladse børne til Ejendommen, hvis Styld er 7 Daler 1 Ørt. Væling, Nedslaber og Besætning kan, om Kloberen ønsker det, medfølge i Salget. Kun en ubetydelig Del af Kloboesummen skal ud kontant, det meste kan blive staende i Gaarden. Salget er overdraget Overrettsagsfører Hausmann, Carl Johans Gade No. 5.

Den Staten tilhørende Tomt No. 4 i Østerhausgaden er tilfælgs. Tomten indeholder et Areal af 15.443 Kvadrat-Aren og har Facade mod Østerhausgaden, Kal-meyergaden og Hausmandsgaden. Salget er overdraget Overrettsagsfører Michelet.

Et i Hørtens Storgade beliggende Hus, opbygget i 2 Etager efter den sidste Ildebrand, er tillig tilfalsgs ved Undertegnede. I Mangel af Salg er Gader vistig til at vorbytte Huset mod en mindre Landstændom eller Hus i Nærheden af Christiania.

Jac. Randrup,
No. 15 Østre Gade.

En ved Fiskebryggen beliggende Søbod er tilfalsgs ved

Jac. Randrup.

Ægte Peru-Guano

i Sække paa omkring 160 Pund til 3 Spd. 16
kr for 100 Pund sælges af

Joh. P. Olsen,
Skippergaden No. 4.

Christiania Kornpriser.

Indenlandst

Hvede, 4½ à 5 Spd.

Rug, 4 Spd. 72 kr.

Havre 2 Spd. 60 kr.

Byg, 21 kr a 22 kr.

Udenlandst

Rug østersøst 4½ Spd.

Rug dansk 4 Spd. a 4 Spd. 24 kr.

Bug grædig 4 Spd. 60 kr.

Citter 4½ a 6 Spd.

Hvede 8 Spd.

Christiania Fiskepriser.

Silb, Kjøbmd. 6 Spd. pr. Ld.

Silb, stor Mld. 5 a 5½ Spd. pr. Ld.

Silb, smaa do. 4½ a 5 Spd. pr. Ld.

Silb, stor Christ. 17 a 19 kr pr. Ld.

Silb, smaa do. 12 a 14 kr pr. Ld.

Silosel 1 Spd. 12 kr pr. Beg.

Middelsel 3 kr pr. Beg.

Smusel 3 kr pr. Beg.

Mobbæk 8 kr pr. Beg.

Følgeblad til Skilling-Magazinet.

Meteorologiske Jagttageser

paa Christiania Observatorium.

Juli.	Barometerstand i franske Lin. ved 0°.			Temperatur i °Cyggen.			Beværelse.
	Kl. 7 F.	Kl. 2 E.	Kl. 10 E.	Kl. 7 F.	Kl. 2 E.	Kl. 10 E.	
1	334 ^{'''} 9	334 ^{'''} 9	336 ^{'''} 2	+ 9°4	+ 13°8	+ 9°0	Flart. NO-SO-SSW.
2	37 2	36 4	35 8	10 2	15 7	11 5	Blandet. Lidt Regn. SO-WSW.
3	35 2	33 2	32 3	11 9	14 7	9 9	Lidt syet. NW-S-WSW.
4	32 4	33 0	34 3	10 9	11 3	9 9	do. NW.
5	34 5	34 3	33 2	10 5	14 7	10 7	Temm. flart. NW.
6	34 0	34 1	35 2	8 0	13 7	9 2	do. NW.
7	35 4	35 3	36 3	10 3	14 8	10 9	Blandet. NW-SSO.
8	37 1	36 1	37 4	10 9	15 0	10 9	do. Lidt Regn. S-NNO.
9	38 2	37 6	37 3	10 9	16 7	11 2	do. N-SSO.
10	37 5	37 1	36 8	12 9	19 1	14 4	Temm. flart. N-SO.
11	27 3	36 8	36 8	12 3	19 9	12 9	Flart. N-SO.
12	37 1	36 8	37 2	12 9	2 3	15 1	do. NNO-S-N.
13	37 4	37 0	37 6	14 6	20 8	11 7	Temm. lidt Regn. N-SO-NW.
14	37 9	37 7	37 6	13 4	16 8	12 3	Lidt f. lidt Regn. NNO-SO-NO.
15	37 8	37 2	37 3	14 2	17 8	13 8	Vldt. Neglb. Est. NNO-SO-NO.
16	36 8	36 9	37 1	14 9	17 6	13 2	Lidt syet. Stark Regn. Vldt. SO.
17	36 7	35 6	35 2	14 7	20 1	16 6	Blandet. Lidt R. O-WSW-SO.
18	35 3	35 2	35 5	15 4	14 8	13 2	Stark Regnsvyl om Mld. SO.
19	35 1	34 4	33 5	13 3	15 6	13 8	Tykt. NO-SO-WNW.
20	33 5	33 7	34 0	13 2	15 6	12 9	Blandet. SO-SW.
21	34 0	34 2	34 5	12 9	15 7	11 8	do. Stark Regn. Morg. SO.
22	35 1	34 9	34 7	11 4	16 1	11 0	do. NO-S.
23	33 4	33 2	33 2	11 6	14 8	11 1	Meget Regn. NO-SO.
24	33 8	34 4	34 8	11 2	15 7	11 7	Blandet. S
25	34 7	34 5	34 3	13 2	16 6	11 7	do. O-S-N.
26	34 0	32 9	32 7	13 4	18 4	12 6	do. Stark R. Est. NO-SO.
27	32 1	32 2	32 4	12 1	15 5	11 4	Lidt R. Form. NW-S-NO.
28	32 0	32 4	33 0	12 5	13 7	10 9	do. SO.
29	33 7	34 5	35 4	11 5	15 7	11 3	Blandet. S-WSW-SO.
30	35 9	35 9	35 8	12 6	16 1	11 0	do. NW-W.
31	35 4	34 7	34 0	11 3	15 9	13 1	do. NO-S-NO.

Negnhølde = 32,57 Lin.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. C. Fabritius.